

Sprokkelen

Sprokkelen

Ingrid Levens

Schrijver: Ingrid Levens
Coverontwerp: Ingrid Levens
ISBN:
© Ingrid Levens

INHOUD:

Herinneringen	Bladzijde: 7
Dagje uit	Bladzijde: 10
De bewaarschool	Bladzijde: 14
Biertje	Bladzijde: 17
Een kostbare brief	Bladzijde: 21
De negende etage	Bladzijde: 24
Het gekkenhuis	Bladzijde: 28
Mond voorbijgepraat	Bladzijde: 32
Debieltje	Bladzijde: 36
Sinterklaas en de hangmatten	Bladzijde: 56
Gij zult niet stelen	Bladzijde: 60
De baret	Bladzijde: 62
De hagedis	Bladzijde: 66
Protest	Bladzijde: 70
Baby aangeboden	Bladzijde: 74
Werkloos	Bladzijde: 76
De vrouw in de spiegel	Bladzijde: 80
Bibi	Bladzijde: 87
Blauwe klapkauwgom	Bladzijde: 89
Lieve Mara	Bladzijde: 94
Animali	Bladzijde: 96
Een ontevreden kindje Jezus	Bladzijde: 98
Een andere man	Bladzijde: 103
Eruit	Bladzijde: 106
De muis	Bladzijde: 111

De heer van Bommel	Bladzijde: 114
Lieve dierenarts	Bladzijde: 118
Worteltjes	Bladzijde: 120
Stroomstoring	Bladzijde: 124
Suja Suja, slaap maar zacht	Bladzijde: 130
Het laatste feest van Sinterklaas	Bladzijde: 134
Potverjandriedikkedubbeltjes	Bladzijde: 142
De alien	Bladzijde: 145
Tikkie	Bladzijde: 148
Het bedelventje	Bladzijde: 150
Mr. Frank Visser	Bladzijde: 154
Lieve Mona	Bladzijde: 157
Het kitten	Bladzijde: 162
Kettinghond	Bladzijde: 167
Inburgeren	Bladzijde: 171
Mevrouw de Mooij Duyvis	Bladzijde: 175
Dekken	Bladzijde: 179
Waakhond	Bladzijde: 181
Rechtbank	Bladzijde: 183
Miro	Bladzijde: 187
Meneer Rien	Bladzijde: 191
Gloeilampen	Bladzijde: 193
Binnenzak	Bladzijde: 197
Huwelijk geannuleerd	Bladzijde: 201
Zucht	Bladzijde: 206

Herinneringen

Wie heeft ze niet: herinneringen? Ze komen naar boven terwijl je in een fotoalbum bladert of wanneer je tijdens een familiebezoekje terugkijkt naar weleer. Zo ook vandaag, toen ik op bezoek was bij mijn broer Peter. Peter en ik waren in onze jeugd nooit zulke hele goede vrienden. Hij was altijd uit op kattenkwaad en kon je de stuipen op het lijf jagen door plotseling, vanuit het niets, met een ijselijke gil tevoorschijn te springen. Hij vond het prachtig om bloederige verbanden rond zijn hoofd te draaien of spijkers door zijn hand te slaan, om dan, als iedereen in alle staten was, te onthullen dat het slechts een truc was. Is het een wonder dat wij, toen hij op een dag weer zo'n kabaal maakte, allemaal doodkalm bleven zitten? Als bij afspraak hadden we besloten om ons deze maal niet op de kast te laten jagen! Glimlachend keken we toe hoe hij zijn ene hand met de andere omklemde, gillend om een dokter en een ambulance! Toen hij heel even zijn rechterhand optilde, spoot het bloed tot bijna tegen het plafond. De sukkel had met een priem dwars door zijn hand gestoken! Een ambulance heeft hij niet gekregen, dankzij ons vader die verpleger was en wel iets van EHBO wist.

Als kind van een jaar of tien was ik nogal jongensachtig. Ik had alle poppen afgezworen en ook de verkleedkist op zolder kon mij niet meer boeien. Samen met Peter speelde ik liever cowboytje, daartoe geïnspireerd door de western Bonanza die elke zaterdagavond op de televisie kwam. Wij aarzelden dan ook geen moment toen Sinterklaas in het land was aangekomen en wij onze wensen kenbaar mochten maken. Wij wilden een gilet met daarop de gouden ster van een heuse sheriff en een holster met twee pistolen. Onze wens werd verhoord en op 6 december galoppeerden Peter en ik op onze denkbeeldige paarden door de straat. Vol vuur dreven we onze koeien op en van tijd tot tijd roeiden wij een bende uit door onze pistolen te gebruiken. De hele buurt was vergeven van de kruitdampen. Menig onguur type legde door ons toedoen het loodje. Op een dag besloot ons vader om een heuse cowboyfilm te maken

en daar hadden Peter en ik wel oren naar. De bedoeling was dat ik op het platte dak van ons schuurtje met mijn rug tegen de schoorsteen zou gaan zitten. Ik moest op mijn gitaar tokkelen en daarbij een weemoedig liedje zingen. In het script, dat onze oudste broer Wim in elkaar had geknutseld, was Peter tot boef gedegradeerd. Hij moest mij vanachteren besluipen en mij met zijn pistool knock-out slaan. Een gerucht, ergens vanuit het Westen, trok mijn aandacht. Ik ging staan en tuurde met mijn hand boven mijn ogen in de richting van Arizona. Een forse mep met een klapperpistool deed mij mijn evenwicht verliezen en het scheelde niet veel of ik was van het platte dak gelazerd. Heel erg knock-out en voorlopig niet in staat cowboytje te spelen, werd ik afgevoerd.

En wat te denken van die keer toen we in ons enthousiasme onze voetbal bij de buurman in de tuin schopten? Bij ieder ander zouden wij de bal terug durven pakken, voorzichtig weliswaar om de tuin niet te beschadigen, maar bij déze buurtgenoot was dat uitgesloten. De man stond bekend als bijzonder lastig, zeker als het om zijn tuin ging. Iedereen wist dat die tuin zijn alles was. Het piepkleine gazonnetje werd driemaal in de week gemaaid en eventuele uitstekende grassprietjes werden, op de millimeter nauwkeurig, met een nagelschaartje en een waterpas tot de orde geroepen.

Op zijn knieën kroop buurman langs de randen van zijn grasveldje. Rondom al dat prachtige groen stonden rozen en er ging geen dag voorbij of hij was bezig met water geven, uitgebloeide bloemen weghalen of snoeien. Ons moeder, die dat alles hoofdschuddend stond te bekijken, noemde hem 'Lulletje Rozenwater'...

Wij waren keurig opgevoed en hadden geleerd met twee woorden te spreken. Na enige aarzeling besloten Peter en ik aan te bellen, want we wilden toch wel graag ons speelgoed terug. Toen buurman opendeed, trok Peter zijn smoeltje in een opgevoede plooi en zei beleefd: "Meneer Lulletje Rozenwater, mogen wij misschien heel alstublieft onze bal terug?"

De deur werd voor onze neus dichtgeslagen en verbijsterd bleven wij op de stoep achter. Onze prachtige, gele bal hebben wij nooit teruggezien.

"Weet je nog?" vroeg Peter vandaag aan mij, "van die behangselplak?"

"Behangplaksel," verbeterde ik hem met een stalen gezicht. Hij keek me even verstoord aan en haalde toen zijn schouders op. Ik sta in de familie bekend als kommaneuker en Peter vindt dat duidelijk tijd verspillen.

"Wéét je het nog?" hield hij aan.

Ik moest even in mijn herinnering graven, maar toen kwam het verhaal in al zijn glorie terug. Peter die, toen hij een stuk of twintig jaren was, in een heuse band speelde. Slipper heette die band en ons moeder had voor alle leden een glitterkostuum gemaakt.

Daarbij droegen ze hagelwitte overhemden die altijd behandeld werden met stijfjel, zodat er maar geen kreukje in zou komen.

Die dag was de stijfjel echter op en sloeg de paniek toe.

Voor Peter was het ondenkbaar dat hij zou gaan optreden in een overhemd dat niet perfect in de plooi zat. Gelukkig was ons moeder nogal vindingrijk en een uur later ging Peter trots op pad, gewapend met een overhemd dat helemaal stijf stond van het behangplaksel!

Werkelijk geen kreukje of andere onrechtmatigheid was er in zijn outfit te ontdekken. Dat het plaksel nog niet helemaal droog was, mocht de pret niet drukken, dat kwam wel tegen de tijd dat het optreden zou beginnen. Vol vuur stond de band een uur later op het podium. De andere bandleden hadden al eens een voorzichtige blik op Peters overhemd geworpen, verbaasd over de onkreukbaarheid van het geheel. Hun eigen hemden hadden, door hun gehos en het transpireren al veel van hun aantrekkelijkheid verloren!

Maar ach, het plaksel werd ál droger en ál stijver en het kon natuurlijk niet uitblijven. Midden in een slotakkoord, toen Peter zijn drumstokken in de lucht gooide, kwam er een barst in de behangselplak en scheurde dat prachtige, witte overhemd in twee stukken...

Dagje uit

Al weken heeft hij aan mijn hoofd gezeurd om eens een dagje op bezoek te mogen komen en uiteindelijk heb ik, in overleg met de instelling, een dag geprikt. Woensdag zal Maarten hem op de bus zetten en de chauffeur opdracht geven hem bij de eerste halte in Bladel af te zetten, alwaar ik hem zal opvangen. Bert is een van de bewoners van het tehuis voor verstandelijk gehandicapten en eenmaal per week heb ik hem in mijn groep. Samen runnen we een heuse boerderij en een kleine tuinderij, waarbij moet worden aangetekend dat Bert daar doorgaans niet veel uitvoert. Hij is liever lui dan moe.

Die woensdag sta ik een half uur te vroeg bij de halte, uit angst hem mis te lopen. Als de bus aan komt rijden, zie ik hem achter het raam staan. Hij zwaait heftig naar me en nog voordat de chauffeur daadwerkelijk is gestopt, springt hij op het trottoir, een boom van een vent waar ik drie keer in pas. Voor zijn dikke buik houdt hij een plantje uit onze eigen tuinderij.

"Hier," zegt hij en duwt me de Kaaps viool in mijn handen.

Vervolgens plant hij een natte zoen op mijn wang en zegt dat ik de groeten van Maarten moet hebben. Aan een stuk door ratelend, volgt hij me de korte afstand naar mijn huis. Daar meldt zich toevallig net de wasmachinemoniteur en ik zie meteen dat ik voorlopig geen kind aan Bert heb. Vakkundig loopt hij de monteur in de weg, hem met raad en daad terzijde staand. Glimlachend ga ik naar de keuken om koffie te zetten. Zodra ik de appeltaart op tafel zet, verliest Bert alle aandacht voor de kapotte wasmachine. Glunderend schuift hij aan en slurpend van zijn koffie kijkt hij genietend rond. Na twee grote stukken gebak te hebben weggewerkt vraagt hij: "Wat eten we?" "Je mag kiezen," zeg ik, "maar dan ga je wel helpen met boodschappen doen."

Hij staat al overeind, zoals altijd onmiddellijk bereid om te helpen en ook zoals altijd niet bereid geduld te oefenen. Ik spreek met de

monteur af dat die de deur achter zich dicht zal trekken als hij klaar is en dirigeer Bert naar buiten.

Als ik bij Albert Heijn wil binnengaan wijst Bert op zijn voorhoofd en zegt: "Das toch veuls te duur, meske..."

"Wij hebben geen andere supermarkt, Bert."

Morrend loopt hij mee naar binnen, maar als hij de kar mag duwen, is hij al gauw weer verzoend met de situatie. Zo trots als een pauw duwt hij de winkelwagen door de gangpaden, aan iedereen die het horen wil intussen vertellend dat hij een dagje uit is. Sommige klanten weten niet goed wat ze met hem aan moeten en kijken wat ongemakkelijk een andere kant uit. Bert kijkt intussen met een afkeurende blik naar de boodschappen die ik in de kar leg. Met een resoluut gebaar zet hij ze terug in het schap en ruilt ze om voor B-merken. Tot mijn verrassing laat hij echter de doperwten van de HAK in de winkelwagen staan.

"Die rotzooi moet ik niet," zegt hij met een blik op het huismerk in het rek. "Daar kun je iemand een gat mee in zijn kop gooien."

Na de dagelijkse boodschappen troont Bert me mee naar de boekhandel. Hij wil een kaart kopen om aan Maarten te laten zien dat hij écht een dagje uit is geweest. Op gebiedende toon vraagt hij aan de winkelier een pen en een postzegel en duwt mij de kaart in mijn handen.

"Schrijven," commandeert hij. "Die moet vandaag nog op de post." Bij het naar buiten gaan, valt zijn blik op een tijdschrift 18+ met een wel zeer uitdagende jongedame op de omslag. Hij begint te grinniken en laat dan een bewonderend fluitje horen.

"Die heeft een flinke bos hout voor de deur," zegt hij onbeschaamd. Een aanwezige klant kijkt me een beetje genegeerd aan en haalt verontschuldigend zijn schouders op, bijna alsof hij zich schaamt voor het gedrag van mijn pupil. Ik lach hem stralend toe en troon Bert mee naar buiten.

Albert Heijn ligt tegenover de kerk en Bert wil met alle geweld naar het naast gelegen kerkhof, want daar ligt Marjan begraven, weet hij. Hij vertelt me een verward verhaal over Marjan die van haar paard is gevallen en nu dood is.

"Eerst even die boodschappen naar huis brengen, Bert. We moeten

in elk geval dat ijs even in de vriezer leggen.”

Geduld is niet iets waar Bert heel erg goed in is en als hij zich eenmaal iets in zijn hoofd heeft gezet, moet dat ook meteen gebeuren. Nukkig kijkt hij me aan.

“Zelf weten,” zeg ik. “We kunnen ook nu naar het kerkhof gaan, maar dan heb je vanavond geen ijs na het eten.”

Mopperend sloft hij met me mee naar huis. Als ik daar het ijs in de vriezer heb gelegd en de rest van de boodschappen op de keukentafel heb gezet, kijk ik hem afwachtend aan.

“Ga je mee, Bert? Dat kan nog wel voor het eten.”

“O, we gaan straks wel hoor, ik ben nu moe.”

Hij kuiert naar de huiskamer en gaat languit op de bank liggen.

In de keuken begin ik met het schillen van de aardappelen voor de frietjes die hij heeft besteld. Hij heeft me eerder vandaag vakkundig uitgelegd dat je die twee keer moet bakken. Aangetrokken door de geur die even later uit de keuken komt, staat hij op van de bank en komt naar me toe.

“Mag ik zes kroketten?”

“Is dat niet wat veel, Bert?”

“Ik heb honger als een paard,” zegt hij.

“Je bent een vreetzak,” plaag ik hem.

“Ja, ik zal mijn dikke kont wel houden, ikke...”

Hij slentert weer terug naar de huiskamer en als ik vijf minuten later poolshoogte ga nemen, haalt hij net een CD uit mijn verzameling.

Even later schalt de Alte Kameraden door de huiskamer.

“Daar zoek ik al jaren naar.” zegt Bert zuchtend.

Hij speelt het nummer drie keer af en draait steeds opnieuw de volumeknop naar rechts, zodat ik me angstig begin af te vragen hoe lang de burens dit zullen accepteren.

“Die moet je voor me opnemen,” zegt hij.

Ik heb helemaal geen mogelijkheid om iets op te nemen, maar ik beloof hem dat het in orde zal komen.

Juist op het moment dat ik denk dat ik de kroketten wel kan gaan bakken, herinnert hij zich het kerkhof. Het vooruitzicht van lekker eten kan hem niet op andere gedachten brengen. Hij moet en hij zal naar Marjan, die van haar paard is gevallen en nu dood is.

Berustend draai ik de gaspitten uit en tien minuten later gaan we door het smeedijzeren poortje de begraafplaats op. Daar kom ik tot

de ontdekking dat hij helemaal niet weet hoe Marjan van haar achternaam heet of wáár ze precies begraven is. Er zit niets anders op dan een voor een alle graven af te gaan, in de hoop dat we een Marjan tegenkomen. Met zijn grote schoenen klost hij over diverse grafzerken heen, hier en daar bloemen vertrappend, luid commentaar gevend op alles wat hij ziet. Ik probeer hem een beetje te dimmen, maar hij snapt er niks van en binnen no time voel ik me een ramptoerist. Dan, zomaar ineens, vinden we Marjans graf.

Door een noodlottig ongeval staat er op de zerk.

Doodstil staat hij te kijken en eigenlijk verwacht ik dat hij me zal gaan vertellen wie Marjan is, maar hij zwijgt. Na een poosje draait hij zich om en begint te lopen. Met dezelfde oneerbiedigheid van voorheen walst hij over de graven heen en ik moet moeite doen om hem bij te houden. Verwonderd volg ik hem als hij de straat oversteeft en bij Albert Heijn binnenstapt. Daar trekt hij een boeketje bloemen uit een emmer en vraagt mij die voor hem te betalen. Nog voor ik goed en wel besef wat er gaande is, is hij alweer buiten, de bloemen met twee grote handen omklemmend. Hij maant me goed uit te kijken met oversteken en luttele seconden later staan we weer bij het smeedijzeren hekje. Omdat hij nu de weg weet, is zijn gang naar het graf zo mogelijk nog oneerbiediger en ik dank in stilte de hemel dat er verder niemand aanwezig is. Bij het graf van Marjan laat hij ineens al zijn bravoure varen. Voorzichtig knielt hij neer, legt de bloemen op de zerk en zegt zachtjes: "Hier meske, die kregde gij van men...dan bende nie zo allenig..." Dan pakt hij mijn hand en kleintjes loopt hij naast me naar de uitgang, een beer van een vent met grote handen, grote voeten en een héle grote mond...

Als ik hem 's avonds op de bus zet, roept hij me na: "Je moet die muziek voor me opnemen hè?"

Morgen ga ik een cassettedek kopen, een dubbele...

De bewaarschool

“Stribbel in hemelsnaam niet zo tegen!”

Mijn zusje Yvonne blijft midden op het trottoir staan en klemt haar hand nog vaster rond de mijne. De zomerzon schiet vonken in haar koperrode krullen, de wind krijgt vat op haar katoenen jurkje en laat een ogenblik een glimp zien van een gebreid overbroekje. Ik plant allebei mijn voeten stevig op de grond en werp een schuwe blik op de bewaarschool aan het einde van de straat. Kinderen rennen joelend langs mij heen, kennelijk blijer dan ik dat ze naar school mogen. Ik wil helemaal nergens heen.

“Doorlopen,” sist Yvonne. “Jij ook, Tonnie, opschieten!”

Ik kijk naar mijn geestelijk gestoorde broertje die een handvol margrietten uit een naburige tuin heeft geplukt. Hij heeft dezelfde rode krullen als mijn zusje, maar zijn bruine ogen staan scheef en er loopt een beetje kwijl langs zijn kin. Hij reageert niet en blijft roerloos staan.

“Doorlopen, Tonnie. Of moet ik Japie Todden soms op je afsturen?”

Tonnie en ik zijn bang voor Japie Todden. Hij komt wekelijks door onze straat met een houten kar waarop stapels vodden liggen. Ons moeder zegt altijd dat hij niet alleen todden ophaalt, maar ook kinderen die niet willen luisteren. Snel maak ik me los uit haar greep en met twee passen ben ik bij mijn broertje, die nog steeds als bevroren op de stoep staat. Ik pak hem bij de hand en voeg me weer bij mijn zusje. Ze zucht dramatisch. Even later duwt ze mijn broertje en mij zonder veel plichtplegingen door de poort van de bewaarschool. Zonder nog naar ons om te kijken, rent ze naar de lagere school aan de overkant, waar ze vandaag in de eerste klas begint. Ze is mij en mijn broertje allang vergeten.

Vanuit mijn ooghoeken zie ik een non naderen en instinctief druk ik me tegen de muur, de hand van Tonnie stevig in de mijne.

De non draagt een lange, zwarte jurk met ontelbare knoopjes. Een zwarte kap omlijst haar strenge gezicht.

“Als jij een zusje van hém daar bent, zal ik je straks een briefje voor je moeder meegeven. Hij is veel te groot om hier rond te lopen.”

Ik hef met een ruk mijn hoofd op, om de een of andere reden boos om haar woorden, al weet ik niet waarom.

“Hij maakt de andere kinderen van streek en bovendien...”

De non huivert en met haar beide handen slaat ze haar lange rokken om zich heen, bijna alsof zij zichzelf wil beschermen tegen mijn broertje, alsof ze vies van hem is.

“Hoe heet je, mijn kind?”

Zonder haar aan te kijken, fluister ik mijn naam. Naast mij haalt Tonnie luidruchtig zijn neus op en de non huivert opnieuw.

“Komen er eigenlijk nog meer?”

Nu sla ik toch mijn ogen op en niet begrijpend blik ik in haar harde, liefdeloze gezicht.

“Ik bedoel of jij de jongste bent. Of zijn er thuis nog kinderen die niet naar school gaan?”

“Ons Petertje, die is pas twee en ons Gemma is nog een baby. De dokter was vanmorgen bij ons en hij zei dat hij een baby in zijn tas had. Die mogen wij straks zien.”

“Mijn God,” zegt de non geschokt. “Nummer acht dus!”

Geschrokken van haar toon, doe ik een stapje terug.

“Ik bid tot God dat jij in niets lijkt op je broertjes en je zusjes.

De hemel weet dat ik genoeg met ze te stellen heb gehad.”

Yvonne zegt altijd dat wij ‘de rooie donders van de hoek’ worden genoemd. Ik denk dat dat niet voor mij geldt, want ik heb geen rode haren, maar ik weet het niet zeker.

“We zullen er dan maar het beste van maken!”

De zuster pakt me stevig bij mijn hand en dirigeert me weinig zachtzinnig naar de schooldeur. Tonnie draaft op zijn kromme beentjes achter ons aan. Hij wil de andere hand van de non pakken, maar opnieuw doet ze of hij er niet is en versnelt haar pas.

Tonnies gezichtje loopt paars aan van woede. Hij smijt de margrietten op de grond en vertrappt ze met zijn hoge veterschoenen.

Op hetzelfde moment stoot hij zo’n dierlijk gebrul uit dat alle kleuters geschrokken alle kanten opstuiven.

“We gaan nu eerst een gebedje opzeggen. Wie braaf meedoet, krijgt een prentje van Ons Lief Heerke.”

Terwijl de klas gewillig een gebedje opzegt, dwalen mijn ogen naar buiten. Een Citroenvlinder fladdert tegen de vuile ramen, blijft even

besluiteloos kleven en kiest dan voor de stralend blauwe lucht. Ik volg het diertje met mijn ogen, verlangend met hem mee te vliegen, net zo vrij te zijn als hij, ver van een wereld die mij alleen maar angst inboezemt. Ik schrik op uit mijn droom als de non plotseling een liniaal met kracht op mijn tafeltje laat neerkomen. “Het is wel de bedoeling dat je meebidt. Denk daar de volgende keer aan, alsjeblieft.”

Ik weet niet wat bidden is en vraag me doodsbang af hoe ik dat moet oplossen. Angstig maak ik me klein in de bank.

“Ik zal je voor deze keer een prentje geven, maar morgen moet je meedoen. Denk eraan, meisje, we zijn allemaal kindjes van God.”

Ik hef mijn hoofd voorzichtig op en vraag timide: “En Tonnie? Krijgt hij ook een prentje?”

“Nee,” zegt de non laatdunkend. “Die weet niet eens wie God is.”

Net als eerder op het schoolplein vlamt er woede in mij op. Ik weet dat er iets vernederends in de woorden van de zuster zit, maar ik ben te klein en te bang om er iets van te zeggen. Voorzichtig schuif ik het prentje van Ons Lief Heerke over het gehavende lessenaartje naar mijn geestelijk gestoorde broertje. Zijn scheve, bruine ogen stralen me tegen, zijn idiote grijns doet mij mijn woede weer vergeten. Voorzichtig opent Tonnie zijn smerige knuist en met zijn ogen vast in de mijne, schuift hij me de verpulverde blaadjes van een gestolen margriet toe.

Biertje?

Ergens in 2000, toen ik na mijn scheiding mijn huis had verkocht, hadden mijn jongste zoon en ik nieuwe woonruimte nodig. Ik stond niet ingeschreven bij een woningbouwvereniging en was dus gedwongen om particulier te huren. In de krant kwam ik een maisonnette tegen en omdat ik niet in de positie verkeerde kritisch te zijn, aanvaardde ik die zonder eerst te gaan kijken. Samen met Fred haalde ik de sleutel en nieuwsgierig togen we naar mijn nieuwe onderkomen, heel riant in het centrum aan een vriendelijk marktplein gelegen. Bij de centrale toegangsdeur lagen wat afvalcontainers op hun kant, een opengescheurde vuilniszak verspreidde een gruwelijke stank. Nog wat onwennig haalde ik mijn nieuwe sleutels tevoorschijn om de deur naar het trappenhuis te openen. Toch wel wat ongerust begonnen Fred en ik aan onze tocht naar de derde verdieping. De betonnen, smerige trappen lagen bezaaid met biertoppen, kapotte flessen en gebruikte condooms. Op de galerijen was de toestand niet veel beter. De goten zaten verstopt en een groene, glibberige brij had zich vastgebeten op de stenen. Het zag er allemaal nogal onderkomen uit.

Na enkele weken intensief schoonmaken en inrichten, had ik mij een gezellig thuis geschapen waar ik intens tevreden mee was. Hoewel ik wel degelijk een keurig protest naar Meeus Vastgoed liet uitgaan, besloot ik mij niet al te veel aan te trekken van mijn omgeving. Ik besloot om geen gebruik te maken van het verwaarloosde trappenhuis en koos ervoor om via de brandtrap naar buiten te gaan. Ik zat op de bovenste verdieping in het uiterste hoekje en had dus maar aan één kant burens: een jongen van een jaar of twintig die er keurig uitzag en kennelijk elke dag braaf ging werken. De rest van de bewoners zag ik zelden of nooit en ik had op geen stukken na kunnen vertellen of ze jong, oud, netjes of asociaal

waren. Soms hoorde ik 's nachts gebonk en geschreeuw en een paar maal ook het geluid van brekend glas, maar dat kon net zo goed uit het café op de hoek komen. Een doodenkele keer ving ik in de buurt geruchten over uitzettingen op, maar verder liep alles redelijk rustig.

Op een middag, zo rond de klok van vijf uur, klonk er vanaf de galerij een snerpende gil. Geschrokken veerden Fred en ik overeind om poolshoogte te gaan nemen. Mijn jongste zoon kwam de trap afgestormd en rukte de voordeur open, overtuigd van het feit dat er een moord werd gepleegd. Bij het tweede huis in de rij die haaks op de mijne stond, stond een meisje met allebei haar vuisten tegen de voordeur te beuken. De schuttingtaal die ze uitsloeg, was kennelijk bedoeld voor iemand die zich in het pand bevond.

Haar scheldkanonnade had niet veel resultaat. De deur bleef gesloten en het meisje stampte de brandtrap af. Vanaf mijn plek op de galerij kon ik nog juist zien dat ze het marktplein overstak in de richting van de supermarkt. Nauwelijks een half uur later werden we opnieuw naar buiten gelokt door een ritmisch, dof geluid. Tot onze verbijstering stond het meisje kleine bekertjes yoghurt tegen de ramen van het huis aan te gooien. Stukjes aardbei dropen langs het glas en langs de kozijnen. De jongedame had een hele tree ingeslagen en al scheldend gooide ze de hele voorraad tegen de gevel aan. Vanuit het huis kwam geen enkele reactie.

De volgende ochtend, zo tegen negen uur, verlieten Fred en ik mijn flat om boodschappen te gaan doen. Bij de bewuste woning stond de voordeur open en een man, die ik nooit eerder had gezien, zette juist een bierkrat op een stapel van vijf stuks. Fronsend bleef ik even staan, maar al gauw bedacht ik dat er wellicht de avond ervoor een feestje had plaatsgevonden. Alweer met mijn gedachten ergens anders, loodste ik Fred mee het dorp in, waar we een aantal uurtjes zoekbrachten met winkelen en koffiedrinken. Om elf uur liepen wij via de parkeerplaats aan de achterzijde van het complex weer in de richting van de brandtrap. Gerinkel van flessen deed ons omhoog kijken. Op de galerij, bij de voordeur waar het meisje de vorige avond met yoghurt had staan gooien, stonden hele stapels lege

kratten. De doordringende geur van verschaald bier drong in onze neusgaten. Twee mannen, gekleed in een witte overall en een stankmasker voor, brachten steeds opnieuw kratten naar buiten, waar ze door een derde man werden aangepakt. Met touwen werd er steeds een krat over de reling naar beneden getakeld, waar weer iemand anders met een steekwagentje klaarstond. Bij de voordeur stond een man met een blocnote elke krat die naar buiten kwam, af te vinken. Tot mijn verbijstering ontdekte ik op de parkeerplaats een klein vrachtwagentje dat al bijna helemaal volgeladen was. Fred slenterde belangstellend naderbij en floot tussen zijn tanden. "Dat zijn minsten honderdvijftig kratten," schatte hij. "Dit is al de tweede lading," zei de hevig zwetende chauffeur tot onze verbijstering. "Wat is er aan de hand eigenlijk?" De chauffeur haalde zijn schouders op en pakte een nieuwe krat aan. Even later reed het wagentje het parkeerterrein af.

Boven, op onze galerij, draaide de man met de blocnote zich met een wanhopig gezicht naar ons om. De krattensjouwers, die even rust hadden omdat het vrachtautootje weg was, leunden met wit weggetrokken gezichten tegen de balustrade. Het was minstens dertig graden die dag en ik vermoedde dat ze hevig stonden te zweten onder hun beschermende pakken. Ik vroeg of ze even wilden binnenkomen, in mijn koele huiskamer, maar ze verzekerden mij dat ik de stank in geen weken uit mijn meubels zou krijgen. Nadat ik wat te drinken voor ze had gehaald, kon ik mijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen en vroeg hen wat er gaande was. Die ochtend, om acht uur, zo werd mij verteld, waren de politie en de verhuurder aan de deur geweest om de bewoner uit te zetten in verband met een huurschuld. Op hun langdurige bellen werd geen gehoor gegeven en uiteindelijk hadden ze de deur opengebroken. Achter de voordeur waren ze op de eerste, lege krat gestuit. Nadat ze de flat waren doorgelopen, had de verhuurder bijna in shock om versterking gebeld. De hele verdere dag hoorden wij het gerinkel van flessen en zagen we het vrachtwagentje af en aan rijden. Af en toe waagden wij ons buiten om de ploeg wat te drinken te brengen

en naar de stand van zaken te informeren. De man met de blocnote, een deurwaarder naar later bleek, noteerde elke krat die buiten werd gebracht en had een lege blik in zijn ogen.

”Vijfhonderd,” gaf de deurwaarder een tussenstand en ik staarde hem ongelovig aan. In gedachte probeerde ik vijfhonderd kratten in mijn flat te stapelen: gang, huiskamer, keuken, twee slaapkamers, doucheruimte en een piepklein vlierinkje. Ik kon me absoluut niet voorstellen dat zoiets mogelijk was, maar de deurwaarder verzekerde mij dat ze nog niet eens op de helft waren. Om zes uur die avond werd de eindstand bekend gemaakt: elfhonderd kratten die rijen dik tot tegen de plafonds van alle vertrekken waren opgetast. Een uiterst smalle doorgang had de gevluchte bewoner een heel klein beetje loopruimte gegeven. De stank had zich nu over de hele galerij en zelfs tot in mijn flat verspreid.

Kort nadat de laatste krat was weggehaald, arriveerde de gemeentereiniging met dozen vol vuilniszakken, waterslangen en schoppen. Voorzien van beschermende kleding, handschoenen en stankmaskers trokken ze de flat binnen. Tot onze grote verbazing kwam er nog wat huisraad naar buiten. Een ontzettend smerige matras, een kast, een stoel en een gasfornuis waar de aangekoekte etensresten centimeters dik opzaten. Achteloos werden de spullen over de balustrade naar beneden gegooid, precies in de wagen van de gemeentereiniging. Tot laat in de avond werd de ene volle vuilniszak na de andere naar de centrale hal gebracht. Kennelijk moesten deze apart worden opgehaald, iets waar pas de volgende dag voor kon worden gezorgd. Toen ik de andere dag mijn brievenbus ging leeghalen, was het hele trappenhuis vergeven van de bromvliegen. Nog weken heeft het bij ons naar bier en rottend afval gestonken.

Een kostbare brief

Het is net half tien geweest als ik met de hond naar het speelveld achter Freds huis ga. Inmiddels heeft Joppe zó goed leren luisteren dat ik hem niet meer aan hoef te lijnen. Vrolijk rent hij voor me uit naar de hoek van de straat, waar hij iedere morgen op precies dezelfde plaats keurig op me wacht. Op mijn gemak slenter ik naar hem toe, glimlachend om de spanning die hij uitstraalt. Nog twee stappen en dan mag hij de bal hebben om een uur lang pret te maken. De afgelopen week heeft hij veel last gehad van een gewonde poot, waardoor hij niet mocht zwemmen en gedwongen aan de riem zat. Je kunt aan hem zien dat hij bijna niet kan wachten. Zodra ik hem het sein ‘vrij’ geef, gaat hij er als een speer vandoor. Om zijn blijdschap te vieren, rent hij eerst als een gek vier keer het veld over, alvorens de bal te vangen die ik hoog voor hem opgooi. Stoeiend lopen we langs de prachtig begroeide oever van de sloot. De reiger die elke ochtend aan de overkant zit, doet slaperig één oog dicht. Hij heeft Joppe leren kennen als een volkomen ongevaarlijk beest en maakt zich niet meer druk om zijn dwaze sprongen, zelfs niet als hij bommetjes maakt in het water.

Een paar honderd meter verderop gaat Joppe van het pad af. Aan de slootkant draait hij zich om, een verlangende blik in zijn bruine ogen. Hij is gek op zwemmen, maar hij weet dat hij nooit iets zonder toestemming mag ondernemen.

“Ga maar,” zeg ik lachend.

Vol vuur duikt hij in het water en als hij weer bovenkomt, zit zijn snuit helemaal onder het eendenkroos. Juist als ik de bal nog eens wil gooien, zie ik een portefeuille en een handtas drijven.

Nieuwsgierig buig ik het riet wat uiteen en dan zie ik dat er nog veel meer dingen in het water liggen. Behalve de portemonnee dobberen er nog wat kleine beursjes, een mapje van de ING, een brillenkoker,

wat prachtig ingelegde kistjes en veel juwelendoosjes. De spullen liggen net buiten mijn bereik.

“We moeten een stok hebben,” zeg ik tegen Joppe, die belangstellend toekijkt.

De hond weet precies wat er van hem verwacht wordt. Het is al vaak gebeurd dat zijn bal op een onbereikbare plaats terecht kwam en hij heeft dikwijls genoeg gezien wat dan het nut van een stok is.

Gehoorzaam snuffelt hij de berm af, om even later triomfantelijk met een dun twijgje terug te komen.

“Aan jou heb ik nog eens wat,” prijs ik hem.

Als ik de verschillende voorwerpen naar me toe wil hengelen, aarzel ik even. Ik ben er zeker van dat deze zaken afkomstig zijn van een inbraak en ik weet niet of ik het wel mag aanraken. Dan valt mijn blik op een aantal papieren, waarvan er enkele nogal oud uitzien. Wanneer deze documenten nog langer in de sloot liggen, zal de tekst vervagen en is het misschien niet meer mogelijk de eigenaar op te sporen. Voorzichtig begin ik met de tak de voorwerpen naar me toe te halen. Als alles op de kant ligt, is het mij al snel duidelijk dat er niets van waarde bij is. De juwelendoosjes zijn leeg, evenals de handgeschilderde kistjes en de portefeuilles. Naast een brillenkoker ligt een certificaat dat mij vertelt dat de bijbehorende diamant echt is. Even verderop ontwaar ik een garantiebewijs van een horloge. Mijn hart staat bijna stil als ik het merk zie... een Franck Muller... één van de duurste klokjes ter wereld! Mensen die dergelijke kostbaarheden in huis hebben, zullen wel verzekerd zijn, maar dan nóg is het verdomde zuur als het gestolen wordt. Mijn blik dwaalt naar een oud document dat in een voor mij vreemde taal is geschreven. Het is kennelijk in 1920 in Bandoeng opgemaakt en ondertekend. Daarnaast ligt een handgeschreven brief, waarvan de inkt al een beetje begint door te lopen. Op het moment dat ik de aanhef en de datum zie, weet ik dat de eigenaar dit terug zal willen hebben. Een brief die zo lang bewaard is gebleven, heeft meer waarde dan een diamant of een kostbaar horloge. Nogmaals laat ik mijn ogen over het dunne velletje papier gaan.

Bandoeng, 6 maart 1942, lees ik, mijn allerliefste...